

Sygn. akt VIII GC 233/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2022 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy
w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Agnieszka Marczevska-Bałdyga

Protokolant starszy sekretarz sądowy Joanna Grudzińska

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2022 r.

w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A.

przeciwko Skarb Państwa - (...) w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 32 000 zł (trzydzieści dwa tysiące złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 stycznia 2021 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1828,68 zł (tysiąc osiemset dwadzieścia osiem złotych sześćdziesiąt osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwotę 78,23 zł (siedemdziesiąt osiem złotych dwadzieścia trzy grosze) tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

V. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwotę 72,21 zł (siedemdziesiąt dwa złote dwadzieścia jeden groszy) tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sędzia Agnieszka Marczevska-Bałdyga

Sygn. akt VIII GC 233/21

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w S. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) w W. kwoty 62 000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że w dniu 4 października 2017 r. zawarł z pozwanym umowę, której przedmiotem było wykonanie usług związanych z zimowym utrzymaniem dróg na obszarze działania (...) w B. w sezonach 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021.

Następnie powód wyjaśnił, że w grudniu 2020 r. doszło do awarii dwóch pługo-solarek skierowanych przez podwykonawcę powoda – W. M. do wykonania zadań zimowego utrzymania dróg. Jedna pługo-solarka uległa awarii na drodze nr (...) z OD w O., a skierowany w jej następstwie pojazd uległ awarii podczas prac na drodze (...) na odcinku T.-W.. O powyższej sytuacji powód poinformował pozwanego.

Zgodnie z twierdzeniami powoda, pomimo złożonych wyjaśnień strona pozwana naliczyła powodowi karę umowną na podstawie § 14 ust. 1 pkt 1b umowy, tj. za niewykonanie na bieżąco czynności zleconej przez zamawiającego, wykonanie czynności niezgodnej z przedmiotem zamówienia i PZJ. Kara została naliczona w kwocie 20 000,00 zł. Ponadto pozwany naliczył karę w wysokości 12 000,00 zł za wytworzenie solanki o nieprawidłowym stężeniu w dniach 15 grudnia 2018 r., 20 grudnia 2018 r., 21 grudnia 2018 r. i 24 grudnia 2018 r. (4 dni x 3 000,00 zł) na podstawie § 14 ust. 1 pkt 1f umowy.

Powód wskazał również, że kolejna kara opiewała na kwotę 40 000,00 zł i dotyczyła braku rozłożonych pługów bocznych w wysłanych pojazdach.

Powód zakwestionował naliczone kary umowne i zasadność dokonanego potrącenia.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwany przyznał, że zawarł z powodem mowę w przedmiocie wykonania usług związanych z zimowym utrzymaniem dróg.

Pozwany twierdził, że naliczone kary umowne były zasadne i zostały naliczone zgodnie z postanowieniami obowiązującej umowy.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 4 października 2017 r. powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. zawarł z powodem Skarbem Państwa – (...) umowę, przedmiotem której było wykonanie przez powoda usług związanych z zimowym utrzymaniem dróg na obszarze działania (...) Oddział w B. w sezonach od 2017/2018 r. do 2020/2021 r., w zakresie i na warunkach szczegółowo określonych w umowie oraz ofercie wykonawcy, ogólnej specyfikacji technicznej, szczegółowej specyfikacji technicznej i pozostałych dokumentach wskazanych w § 23 stanowiących integralną część umowy.

Naprawa i konserwacja przekazanego sprzętu, zaplecza, wyposażenia należącego do pozwanego miały być realizowane przez powoda.

Powód zobowiązał się zapewnić kompleksową obsługę sprzętową zimowego utrzymania dróg krajowych, napraw doraźnych, napraw i konserwacji sprzętu zimowego, utrzymania dróg zamawiającego, urządzeń i zaplecza technicznego po każdym zakończonym sezonie zimowym.

Ponadto powód zobowiązany był zapewnić właściwą organizację i koordynację usługi poprzez zabezpieczenie niezbędnego personelu posiadającego wszystkie niezbędne uprawnienia.

Powód ponosił pełną odpowiedzialność za jakość, terminowość oraz bezpieczeństwo usługi.

Powód był również zobowiązany do prowadzenia dokumentacji usługi z należytą starannością, umożliwienia montażu na nośnikach solarek i pługów urządzeń opisujących prace sprzętu.

Wytworzenie solanki należało do obowiązków wykonawcy, przy czym materiał dostarczał zamawiający.

Wykonawca zapewniał podstawienie sprzętu do świadczenia usług w ciągu: 1 godziny dla solarek i 2 godzin dla pługów od chwili wezwania przez pracownika pozwanego, kierującego akcją zimową.

Zastrzeżono, że wynagrodzenie za wykonania przedmiotu umowy nie przekroczy kwoty 5 970 747,60 zł netto.

Wartość wynagrodzenia wykonawcy w sezonie zimowym 2018/2019 ustalono na kwotę 1 492 686,90 zł, zaś wartość wynagrodzenia w sezonie zimowym 2019/2020 ustalono na kwotę 2 154 238,14 zł.

Powód zobowiązany był do zapłaty kary umownej w wysokości 10 000,00 zł za każdą sztukę sprzętu za każde stwierdzone naruszenie polegające na niewykonaniu bieżących czynności zleconej przez zamawiającego, wykonanie czynności niezgodnej z przedmiotem zamówienia, wykonanie czynności niezgodnej z programem zapewnienia jakości.

Kara umowna była również naliczana za brak przygotowania materiałów do zimowego utrzymania dróg, m.in. mieszaniny solno-piaskowe, roztworu solanki w wysokości 3 000,00 zł za każdy dzień stwierdzonych braków.

Dowód: umowa nr (...) – k. 15-21 v. akt, aneksy do umowy – k. 22-23 akt, zeznania reprezentanta powoda P. D. – k. 193 akt, zeznania reprezentanta pozwanego P. A. – k. 193 v. akt.

W punkcie 3.2 Szczegółowej Specyfikacji Technicznej postanowiono, że przystępując do usług wykonawca musi dysponować ilością sprzętu podstawowego przypisanego do punktu ZUD i odcinka drogi.

W zakresie rejonu we W. obwód w O. wymagane były: 2 nośniki pługo-solarki (z pługiem jednostronnym o szerokości części roboczej przedniej i bocznej rozkładanej m.in. 5,5 m z dociskiem lemiesza), 1 nośnik pługosolarki z pługiem jednostronnym,

Zgodnie z treścią zapisów Programu Zapewnienia Jakości, kierowca uszkodzony sprzęt w miarę możliwości był zobowiązany przestawić na pas awaryjny i zabezpieczyć miejsce zdarzenia.

Kierowcy zobowiązani byli telefonicznie składać raporty o postępie prac, sytuacji na drogach.

W przypadku awarii sprzętu wykonawca był zobowiązany poinformować dyżurnego ZUD z ramienia zamawiającego o wystąpieniu awarii i przewidywanym czasie jej usunięcia.

Pozwany przeprowadzał wyrывkową inspekcję wykonania prac i zachowania wymaganych standardów zimowego utrzymania dróg. Zamawiający mógł na bieżąco kontrolować prace ZUD prowadzone przez wykonawcę.

Dowód: szczegółowa specyfikacja techniczna – k. 29 – 43, program zapewnienia jakości – k. 130 v - 131 akt, wykaz – k. 91-91 v akt, wykaz – k. 136 v akt.

Pozwany przeprowadził szkolenie w zakresie zasad prowadzenia zimowego utrzymania dróg kierowców, operatorów i koordynatorów z firmy (...).

Dowód: pismo zawiadamiające o szkoleniu – k. akt, protokół ze szkolenia – k. v -

Akt, lista obecności – k. 106v akt

W dzienniku wytworzenia solanki na sezon 2017/2018 w dniach 17, 22 i 28 grudnia 2018 r. stwierdzono stężenie produktu na poziomie 18-19 %, przy uwzględnieniu 300 kg soli drogowej na 1000 litrów wyprodukowanej partii.

Stężenie produktu w granicach 19-22 % stwierdzono również przy wykorzystaniu 600 kg soli na 1000 listów wyprodukowanej partii.

Dla powoda nie miała znaczenia ilość użytego materiału, a stężenie solanki. Powód nie miał możliwości faktycznego ważenia soli, która dokładano orientacyjnie do solanki w celu osiągnięcia odpowiedniego stężenia.

Dowód: dziennik wytwornic solanki – k. 95-95 v. akt, zeznania świadka B. J. – k. 192-193 akt.

W dniu 14 grudnia 2018 r. pług-solarka kierowana na drogę nr (...) z OD w O. uległa awarii na drodze podczas wykonywania zadań ZUD. Skierowany (przez Wykonawcę) w jej zastępstwie pojazd, również uległ awarii podczas pracy na drodze nr (...) na odcinku T.-W..

Powód o powyższych zdarzeniach poinformował pozwanego w dniu 18 grudnia 2018 r. jednocześnie wskazując, że fakt niezgłoszenia awarii bezpośrednio przez kierowców pług-solarek spowodowany był natłokiem działań jaki podjęli w celu usuwania usterek oraz problemów z łącznością GSM.

Dowód: pismo z dnia 18 grudnia 2018 r. – k. 44 akt, zeznania świadka W. M. – protokół elektroniczny – k. 174 akt

Podwykonawca W. M. zgłaszał powodowi awarię i informował, że użyje innego auta. Zgłoszenie najprawdopodobniej odebrał koordynator powoda. Awaria trwała od godziny 16:30 do 21:30, a droga nie była odśnieżona i posypana.

Dowód: dziennik dyżurów – k. 87-88 v. akt, zeznania świadka W. M. – protokół elektroniczny – k. 174 akt.

Pismem z dnia 18 grudnia 2018 roku, Powód wezwał W. M. do zapewnienia należytego stanu technicznego nośników i powierzonego sprzętu do ZUD. Pozwany przypomniał również o obowiązku natychmiastowego informowania dyżurnego ZUD i koordynatora o wszelkich awariach i innych problemach ze sprzętem, które utrudniają realizację usługi ZUD.

Dowód: pismo z dnia 18 grudnia 2018 r. – k. 45 akt.

Pozwany naliczył powodowi kary umowne za okres rozliczeniowy od 14 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. w tym kary umowne za:

- niezgłoszenie 14 grudnia 2018 r. awarii sprzętu – 2 sztuk pług-solarek, które od godziny 16:30 do godziny 21:30 nie prowadziły czynności zimowego utrzymania na drodze krajowej nr (...) T.-W., a kierowca nie poinformował o awarii dyżurnego ZUD) na podstawie § 14 ust. 1 pkt 1b umowy. Kara dotyczyła dwóch pojazdów (po 10000 zł za każdy), i łącznie wynosiła 20000 zł,

- za wytworzenie roztworu solanki o nieprawidłowym stężeniu, w dniach 15, 20, 21 i 24 grudnia 2018 r. i na podstawie § 14 ust. 1 pkt. 1f, po 3000 zł za dzień, w łącznej wysokości 12 000 zł.

Dowód: pismo z dnia 6 lutego 2019 r. – k. 46 akt.

Powód w dniu 21 stycznia wystawił pozwanemu fakturę Vat na kwotę 131 934,32 zł tytułem wykonania usługi związanej z zimowym utrzymaniem dróg, z terminem zapłaty wyznaczonym na 20 lutego 2019 r.

Dowód: faktura Vat nr (...) – k. 49 akt.

W dniu 14 lutego 2019 r. powód wystawił pozwanemu fakturę Vat na kwotę 351 513,80 zł tytułem wykonania usługi związanej z zimowym utrzymaniem dróg, z terminem zapłaty wyznaczonym na 16 marca 2019 r.

Dowód: faktura VAT nr (...) – k. 56 akt.

Powód uznał naliczone kary umowne za bezzasadne. Powód stanął na stanowisku, że podawana ilość zużytej soli do produkcji solanki była ilością orientacyjną, gdyż nie było możliwości zważenia soli na obwodach drogowych. Powód uznał, że nie można zakładać tych ilości jako rzeczywistych.

W zakresie kary umownej za brak zgłoszenia awarii sprzętu powód uznał, że pozwany nie poniósł strat ekonomicznych i wizerunkowych, a na spornym odcinku pracowała pług-solarka, aż do zakończenia prac.

Dowód: pismo z dnia 20 grudnia 2019 r. – k. 47-47 v. akt.

W dniu 3 stycznia 2019 roku, na drogę nr (...) wyjechały dwie pługosolarki z pługami bocznymi – nr rej. (...), oraz jedna pługosolarka bez pługów bocznych – nr rej. (...).

W dniu 8 stycznia 2019 roku jedna pługosolarka bez pługów bocznych – nr rej. (...).

Bezsporne, ponadto dowód: protokół odbioru końcowego – k. 51 akt, pismo z dnia 11 marca 2019 r. – k. 54 akt

W dniu 3 stycznia 2019 r. kierownik służby liniowej J. O. poinformowała, że w dniu 3 stycznia 2019 r. był wykonywany objazd drogi krajowej nr (...) na odcinku W.-K. w godzinach 7:00-8:45. Stwierdzono, że zalegający śnieg, błoto pośniegowe. Spotkany po drodze sprzęt do zimowego utrzymania dróg, który płóżył szerokością około 3 mb oraz posypywał nawierzchnię solą. Sprzęt nie miał zamontowanego pługu bocznego.

Dowód: pismo z dnia 3 stycznia 2019 r. – k. 96 akt, dokumentacja zdjęciowa – k. 96 v. – 97 akt.

Pozwany wezwał powoda do wyjaśnienia dlaczego w trakcie niekorzystnych warunków atmosferycznych nie były używane pługi boczne.

Dowód: korespondencja elektroniczna – k. 103 akt.

W dniu 8 stycznia 2019 r. drogomistrz B. S. poinformował, że wykonywał objazd drogi krajowej nr (...) odcinku W.-K. w godzinach 7:00-8:50. Stwierdzono, że zalegający śnieg, błoto pośniegowe. Spotkany po drodze sprzęt do zimowego utrzymania dróg o nr rej. (...), płóżył szerokością około 3 mb oraz posypywał nawierzchnię solą. Sprzęt nie miał zamontowanego pługu bocznego.

Dowód: pismo z dnia 8 stycznia 2019 r. – k.101 akt, dokumentacja zdjęciowa – k. 101 v. akt.

W dniu 8 lutego 2019 r. pozwany wystawił na rzecz powoda notę obciążeniową na kwotę 32 000,00 zł tytułem niewykonania na bieżąco czynności zleconych przez zamawiającego w dniu 14 grudnia 2018 r. oraz za brak przygotowania materiału do zimowego utrzymania dróg, zgodnie z § 14 ust. 1 pkt b i f umowy.

Na rzeczoną kwotę składały się kary w wysokości 10 000,00 zł za każdą sztukę sprzętu i stwierdzone niewykonanie bieżących czynności zleconej przez zamawiającego. Uwzględniono 2 sztuki sprzętu.

Kwotę 3 000,00 zł za każdy dzień stwierdzonych braków przygotowania materiałów do zimowego utrzymania dróg. Stwierdzono 4 dni naruszeń.

Należność została potrącona z fakturą nr (...) z dnia 21 stycznia 2019 r.

Dowód: nota księgowa nr (...) – k. 48 akt, oświadczenie o potrąceniu – k. 50 akt.

Pozwany przełał na rachunek powoda kwotę 99 934,32 zł tytułem faktury nr (...) pomniejszonej o kwotę dokonanego potrącenia.

Dowód: potwierdzenie transakcji – k. 49 v. akt.

W protokole odbioru końcowego z dnia 14 lutego 2019 r. poznany zaznaczył, że naliczono powodowi kary umowne w wysokości 40 000,00 zł za wykonanie czynności niezgodnej z przedmiotem zamówienia, a dokładnie braku rozłożonych pługów bocznych.

Dowód: protokół odbioru końcowego – k. 51 akt, pismo z dnia 15 lutego 2019 r. – k. 52 akt, pismo z dnia 27 lutego 2019 r. – k. 53 akt.

Powód uznał, że naliczona kara umowna w wysokości 40 000,00 zł była bezpodstawna.

Wyjaśniono, że pojazd o nr rej. (...) zgodnie z PZJ nie posiada pługów bocznych.

Ponadto wskazano, że zarówno w dniu 3 jak i 8 stycznia zamawiający zgłosił do wyjazdu pługo-solarki nie żądając wyjazdu sprzętu z pługami bocznymi.

Powód uznał również, że brak było takiego polecenia w zakresie pojazdów o nr rej. (...).

Dowód: pismo z dnia 11 marca 2019 r. – k. 54 akt.

W dniu 4 marca 2019 r. pozwany obciążył powoda karą umowną w kwocie 40 000,00 zł za wykonanie czynności niezgodnej z przedmiotem zamówienia na podstawie § 14 ust. 1 pkt 1b umowy.

Powyższą kwotę potrącono z fakturą nr (...) z dnia 14 lutego 2019 r.

Dowód: nota księgowa nr (...) – k. 55-55 v. akt, oświadczenie o potrąceniu – k. 57 akt.

Powód wystąpił do pozwanego o anulowanie nałożonych kar uznając je za bezpodstawne.

Pozwany odmówił zmiany stanowiska zajętego w sprawie.

Dowód: pismo z dnia 29 marca 2019 r. – k. 58 akt, pismo z dnia 15 kwietnia 2019 r. – k. 59-59 v. akt.

W wyroku z dnia 31 stycznia 2020 r. Sąd Rejonowy w Koninie w sprawie z powództwa W. M. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w S. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 30 000,00 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd zważył, że naliczenia kary umownej za działanie W. M. było zasadne jedynie w stosunku do jednej sztuki sprzętu.

Za niezasadne uznano kary umowne za działanie W. M. w dniach 3 stycznia 2019 r. i 8 stycznia 2019 r. uznając, że powód nie otrzymał dyspozycji odśnieżania przy użyciu pługów śnieżnych.

Dowód: wyrok z dnia 31 grudnia 2020 r. (sygn. akt V GC 1246/19) – k. 60-65 v. akt.

Na drodze (...) z uwagi na jej szerokość, w przypadku zadysponowania do czynności odśnieżania pojazdów z rozkładanymi pługami, istniała konieczność używania rozłożonych pługów bocznych. Jedynym przypadkiem, w którym dopuszczone było użycie pługu bez jego rozłożenia było wystąpienie gołoledzi bez opadów śniegu.

Dowód: zeznania świadka M. Ż. – protokół elektroniczny – k. 159 akt, zeznania świadka J. C. – protokół elektroniczny – k. 159 akt, zeznanie reprezentanta pozwanego – P. A. – k. 193 v akt

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wymienione wyżej dowody z dokumentów prywatnych i wydruków, których rzetelność nie budziła żadnych wątpliwości, a Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności, na podstawie zeznań świadków M. Ż., W. M., J. C., oraz na podstawie zeznań reprezentantów stron - P. D. i P. A..

Zeznania świadków co do zasady były jasne i logiczne, rozbieżności wynikały jedynie z odmiennego rozumienia treści umowy przez strony czy też konsekwencji wynikających ze zdarzeń powstałych podczas realizacji umowy.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom reprezentanta pozwanego, albowiem były one jasne i znajdowały potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Zeznania reprezentanta powoda ograniczały się zasadniczo jedynie do potwierdzenia zeznań świadka B. J.. W ocenie Sądu zasługiwały one na wiarę, choć w kwestii obowiązku rozkładania pługów bocznych podczas odśnieżania drogi, Sąd miał inne zdanie od wyrażanego przekonania reprezentanta powoda (i świadka).

Zaznaczyć tu należało również, iż przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd miał na uwadze treść art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie, z którym ocenia on wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym było, że strony wiązała umowa z dnia 4 października 2017 r., której przedmiotem było wykonanie przez powoda usług związanych z zimowym utrzymaniem dróg.

Na powoda nałożono szereg obowiązków uwzględnionych m.in. w umowie, ogólnej specyfikacji technicznej, szczegółowej specyfikacji technicznej, programie zapewnienia jakości.

Poza treścią powyższego dokumentów strony ustaliły szczegółowe postanowienia kontraktu, indywidualne dla danego stosunku prawnego uczestnicząc w szkoleniach, które miały zapewnić odpowiedni standard świadczonych usług.

Spór w zasadzie sprowadzał się do zasadności naliczonych kar umownych i w konsekwencji skuteczności dokonanych potrąceń z wynagrodzeniem powoda.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że instytucja potrącenia, uregulowana w przepisach kodeksu cywilnego, zgodnie z art. 498 k.c. opiera się na założeniu, iż w sytuacji, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Rzeczony przepis wskazuje więc, iż by móc mówić o skutecznie dokonanym potrąceniu winny zostać spełnione łącznie następujące przesłanki: wzajemność wierzytelności, ich jednorodzańowość, wymagalność oraz zaskarżalność. Nadto, w myśl art. 499 k.c. dla skutecznego potrącenia musi zostać złożone drugiej stronie oświadczenie o potrąceniu. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Skuteczność oświadczenia o potrąceniu zależy zatem od spełnienia czterech przesłanek: wzajemność wierzytelności, jednorodzańowość świadczeń, wymagalność oraz zaskarżalność (możliwość dochodzenia przed sądem lub przed innym organem państwowym).

Dla wywołania skutków potrącenia w postaci umorzenia wierzytelności konieczna jest zatem istnienie wierzytelności wzajemnej oraz jej wymagalność.

Powód nie kwestionował złożonych oświadczeń, czy też dokonanych potrąceń w zakresie ich skuteczności formalnej. Tym samym ustalenie zakresu zasadności roszczeń powoda sprowadzało się do ustalenia, które z nałożonych (i potrąconych) kar umownych nie były zasadne.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 483 § 1 k.c. strony mogą zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody (art. 484 § 1 k.c.). Kara umowna jest dodatkowym zastrzeżeniem umownym, wprowadzanym do umowy w ramach swobody kontraktowania, mającym na celu wzmocnienie skuteczności więzi powstałej między stronami w wyniku zawartej przez nie umowy i służyć realnemu wykonaniu zobowiązań (wyrok SN z 8 sierpnia 2008 r., V CSK 85/08, LEX nr 457785).

W sprawie nałożono kary umowne w zasadzie na podstawie 3 rodzajów zaistniałych zdarzeń.

Przechodząc zatem kolejno do ich zasadności Sąd uznał, że roszczenie z tytułu niezgłoszenia awarii sprzętu było zasadne jedynie w części tj. w zakresie kwoty 10 000,00 zł.

Powód zobowiązany był do zapłaty kary umownej w wysokości 10 000,00 zł za każdą sztukę sprzętu za każde stwierdzone naruszenie polegające na niewykonaniu bieżących czynności zleconej przez zamawiającego, wykonanie czynności niezgodnej z przedmiotem zamówienia, wykonanie czynności niezgodnej z programem zapewnienia jakości. Powód miał obowiązek zgłoszenia awarii pozwanemu. W sprawie nie przedstawiono dowodu, że do zgłoszenia takiego doszło. Wręcz przeciwnie w piśmie datowanym na 18 grudnia 2018 r. wskazano, że fakt niezgłoszenia awarii bezpośrednio przez kierowców pługo-solarek spowodowany był natłokiem działań jakie podjęli w celu usuwania usterek oraz problemów z łącznością GSM. Powyższe potwierdzało fakt niezgłoszenia awarii Zlecającemu. Podwykonawca W. M. zgłaszał awarię i informował, że użyje innego auta, lecz zgłoszenie to najprawdopodobniej odebrał koordynator powoda bowiem informacji takiej z pewnością nie miał pozwany.

Nażalenie kary umownej za niezgłoszenie awarii sprzętu było zatem w przekonaniu Sądu zasadne.

Sąd uznał jednak, że powód 14 grudnia 2018 roku otrzymał zlecenie odśnieżania jedną sztuką sprzętu, tym samym niezasadnym było nałożenie kary za niezgłoszenie awarii dwóch sztuk sprzętu. Podkreślić należy, że rzeczona kara była ściśle związana ze skutkami awarii sprzętu i przestoju pługu tj. nieodśnieżenia konkretnego odcinka drogowego. Tym samym niezależnie od przyjęcia czy powód wysłał w rzeczony teren pługów kilka czy jeden, skutek ich awarii zawsze byłyby taki sam tj. brak odśnieżenia drogi. W ocenie Sądu naliczenie kary umownej w większej wysokości niż na jedną sztukę sprzętu, za zdarzenie polegające na niezgłoszeniu awarii, naruszałoby istotę rzeczzonego zapisu. Tym samym Sąd uznał naliczoną karę umowną za zasadną jedynie w zakresie kwoty 10 000 zł.

Przechodząc do kary umownej za brak pługów bocznych Sąd uznał, że była ona zasadna jedynie w części tj. w zakresie kwoty 20 000 zł.

Podkreślić należy, że powód był zobowiązany posiadać na Obwodzie Drogowym w O. jedynie dwie jednostki z rozkładanymi pługami bocznymi wynoszącymi 5,5 m (k. 130 v akt). Pozwany nie wykazał, że na powodzie spoczywał obowiązek wysłania innych jednostek niż te zadysponowane. Jednocześnie Sąd przyjął, że Wykonawca wysłał na drogę pojazdy zgodne z dyspozycją, tj. 3 stycznia 2019 roku dwa pojazdy z pługami bocznymi nr rej. (...) i jeden bez pługów bocznych – nr rej. (...), zaś 8 stycznia 2019 roku tylko jeden bez pługów bocznych – nr rej. (...).

Skoro zatem Dyspozytor z ramienia Pozwanego zadysponował 3 stycznia 2019 roku dwa pojazdy z rozkładanymi pługami bocznymi, to kara umowna za brak rozłożenia pługów bocznych mogła dotyczyć jedynie dwóch jednostek (po 10000 zł za każdą z nich), a nie jak naliczył pozwany czterech. Z czego to obciążenie miało wynikać pozwany nie wykazał.

Na drodze (...) z uwagi na jej szerokość istniała konieczność używania rozłożonych pługów. Jedynym przypadkiem, w którym dopuszczone było użycie pługu bez jego rozłożenia było wystąpienie gołoledzi bez opadów śniegu, powód jednak nie udowodnił, że takie warunki atmosferyczne wystąpiły.

Sąd uznał, że powód był zobowiązany do zastosowania pługów bocznych. W przekonaniu Sądu zadysponowano pojazdy o określonych właściwościach, właśnie w celu ich wykorzystania do panujących warunków drogowych. Skoro do odśnieżania skierowano, zakontraktowane na dany odcinek drogi, pojazdy z pługami bocznymi, logicznym jest, że pozwany wymagał ich zastosowania. Wykonawcy (czy podwykonawcy), jako profesjonalści nie powinna być potrzebna dodatkowa informacja, o konieczności korzystania z możliwości technicznych zadysponowanego sprzętu.

Przeprowadzone kontrole wskazywały, że naruszenie to miało charakter oczywisty. W tym zakresie powód przeszedł również odpowiednie szkolenie (k. 105-106 akt).

Za niezasadną w całości Sąd uznał natomiast karę umowną nałożoną za nieodpowiednie stężenie solanki.

Kara umowna była bowiem naliczana za brak przygotowania materiałów do zimowego utrzymania dróg, m.in. mieszaniny solno-piaskowej, roztworu solanki w wysokości 3 000,00 zł za każdy dzień stwierdzonych braków. Pozwany jednakże nie przeprowadził żadnych analiz stosowanego środka. Wprawdzie w protokołach wykonania

solanki stwierdzić można poważne nieścisłości w zakresie zastosowanej ilości soli jednakże okoliczność ta nie potwierdzała, że solanka nie posiadała odpowiedniego stężenia. Dla powoda nie miała znaczenia ilość użytego materiału, a stężenie solanki. Powód nie miał możliwości faktycznego ważenia soli, która dokładano orientacyjnie do solanki w celu osiągnięcia odpowiedniego stężenia. Tym samym w protokole mogło dojść do omyłki czy nieścisłości w zakresie ilości użytej soli, co samo w sobie jednak nie przesądzało, że nie posiadała ona odpowiedniego stężenia. Pozwany nie przedstawił na tą okoliczność żadnego dowodu, wnioskując jedynie że wyniki matematyczne podważają właściwości solanki. W ocenie Sadu dowód taki jest nie wystarczający do uznania niejako wady wytworzonego rzeczywiście produktu, skoro nie pobrano próbek produktu końcowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że pozwany prawidłowo potrącił wierzytelności wzajemne z tytułu kar umownych w kwocie 30 000,00 zł, powód domagał się wynagrodzenia w kwocie 62 000,00 zł, a zatem do zapłaty pozostała kwota 32 000,00 zł, którą zasądzono w punkcie I wyroku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. Pozwany nie kwestionował daty naliczanych odsetek. Co więcej w tym zakresie powód ograniczył żądanie ponieważ pozwany pozostawał w opóźnieniu już od terminów wskazanych w fakturach VAT.

W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił uznając, że kary umowne, w zakresie opisanym w pierwszej części uzasadnienia były zasadne i wymagalne, a ich potrącenie zasadne.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd oparł o art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielania i kompensacji kosztów procesu. Z kwoty 62 000,00 złotych stanowiącej wartość przedmiotu sporu w momencie wytoczenia powództwa, zasadna była kwota 32 000 zł. Powód wygrał zatem w 52 %.

Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielania kosztów procesu strony powinny ponosić koszty procesu, w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę. Koszty procesu po stronie powoda wyniosły 8 517,00 złotych (5400 złotych – koszty wynagrodzenia pełnomocnika powoda zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radów prawnych kwota, 17,00 złotych – tytułem opłaty skarbowej za udzielenie pełnomocnictwa, 3100,00 złotych - opłata od pozwu).

Koszty po stronie pozwanego to kwota 5417 zł stanowiąca koszty pełnomocnika wraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Stosując zatem zasadę stosunkowego rozdzielania kosztów Sąd uznał, iż pozwany uległ powodowi w 52 %, a powód przegrał proces w 48 %, stosując zasadę kompensacji, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1828,68 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. III wyroku).

Na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać od pozwanego kwotę 78,23 złotych, a od powoda kwotę 72,21 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państw tj. kosztów stawiennictwa świadków.

Sędzia Agnieszka Marczevska - Bałdyga